

Fagwebinar om Dysleksi

med spesialpedagog
Hilde Nøstvik Larsen

6.09.23

Dysmate dysleksitester er utviklet for å avdekke lese- og skrivevansker og dysleksi hos barn, ungdom og voksne.

Dysleksitestene er basert på mange års forskning.

De består av screeningtester og oppfølgingstester.

Testene er digitale og svært enkle å administrere. **Screeningtester tar vanligvis 30 minutter og kan gjennomføres på en hel klasse samtidig.**

Oppfølgingstester tar rundt 12 minutter. Testene er normerte og resultatene foreligger umiddelbart etter gjennomført test.

For å ta i bruk testene må testlederen gjennomgå et obligatorisk sertifiseringskurs. For å bli testleder må man være utdannet lærer, førskolelærer, spesialpedagog, logoped, psykolog eller tilsvarende.

www.dysmate.no

:Dysmate
Dyslexia marker test

Hilde Nøstvik Larsen er utdannet spesialpedagog med spesialisering i språkrelaterede lærevansker og i psykososiale vansker. Hun har videreutdanning i sosialpedagogisk rådgivning, og profesjonsfaglig digital kompetanse, samt enheter i sosiologi og psykologi.

Hilde har jobbet i det spesialpedagogiske praksisfeltet i 24 år, som assistent, lærer, spesialpedagog, avdelingsleder, spes.ped koordinator, sosiallærer, inspektør og assisterende rektor. Hun har jobbet med barn og unge med ulike former for utfordringer, språk- og kommunikasjonsvansker, og har lang erfaring i veiledning av ansatte, foresatte, elever og andre. Hun har også jobbet mye med bruk av digitale lære- og hjelpemidler i skolen, og med tilrettelegging i det digitale klasserommet.

Pedagogisk støtte

Dagskurs

Dagens program

Om dysleksi: begrepet, definisjon, omfang, årsaksforklaringer, arvelighet, kjønnsmessig variasjon

Kjennetegn og symptomer, hovedmarkører og vanlige tilleggsvansker

Tidlige risikofaktorer og dysleksi på ulike alderstrinn

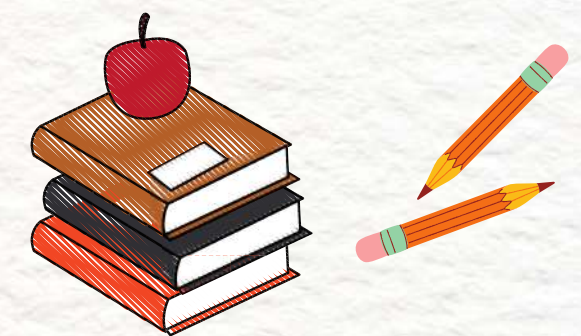
(hva sier forskningen).

Hva bør alle som jobber med barn kjenne til?

Observasjon, kartlegging og identifisering

Effekten av tidlig intervensjon

Spørsmål og svar

Noen fakta om dysleksi

Dys =vanske + ord= lesing.

Dysleksi kan dermed oversettes til “**vansker med ord**”

Dysleksi opptrer uavhengig av generell intelligens.

Tidligere ble det brukt evnetester som en del av utredningen. Dette ble tatt bort på tidlig 2000-tallet. Det er i dag bred enighet om at **dysleksi kan forekomme på alle evnenivå.**

Noen fakta om dysleksi

Dys =vanske + ord= lesing.

Dysleksi kan dermed oversettes til “**vansker med ord**”

Dysleksi opptrer uavhengig av generell intelligens.

Dysleksi er kontinuerlig - det dreier seg om grad av vansker og ikke enten-eller.
Det er ingen klar grense mellom dysleksi vs. ikke-dysleksi.

Forekomst

**5-7% av befolkningen
har dysleksi**

Gutter oftere enn
jenter

Arvelighet / genetisk
disposisjon. 50%

Stor grad av
komorbiditet med
andre vansker,
f. eks ADHD,
utviklingsmessige
språkvansker og
dyskalkuli

Definisjon

Definisjon utarbeidet av Rose Review (2009), også brukt av The British Dyslexia Association (BDA)

Dysleksi er en lærevanske som hovedsakelig påvirker ferdigheter som er involvert i nøyaktig og flytende ordavkoding og staving.

Karakteristiske trekk ved dysleksi er vansker med fonologisk bevissthet, verbal hukommelse og verbal prosesseringshastighet.

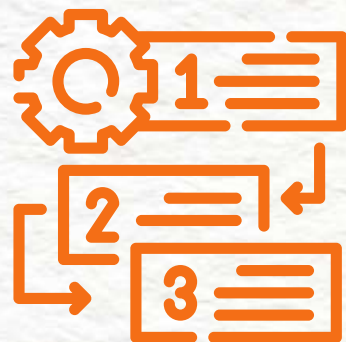
Hovedmarkører

- **vansker med lydstrukturene i språket**, f. eks ved å lytte ut og isolere språklyder
- **vansker med å lære bokstaver**, og med å knytte fonem og grafem sammen
- vansker med hurtigbenevning
- svakere arbeidsminne

Vanlige tilleggsvansker

vansker med å
planlegge og
strukturere arbeidet
(sekvensielle
vansker)

vansker med rom
og retning

vansker med å forstå
tidslinje / kalender /
årstider / klokke

grovmotoriske
vansker
finmotoriske vansker
som fører til dårlig
håndskrift

konsentrasjon

Dysleksi ved ulike alderstrinn

Barnehagealder

- vansker med **uttale og artikulasjon**
- vansker med å uttrykke seg språklig
- **dårligere ordforråd** enn jevnaldrende
- vansker med **rim**
- **liten interesse** for å lære seg bokstaver

A B C D

:Dysmate
Dyslexia marker test

Dysleksi ved ulike alderstrinn

1.-3.trinn

- vansker med å automatisere **koblingen mellom lyd og bokstav**
- svak **fonologisk bevissthet**
- vansker med **fonologisk lesing/lydering**
- har ikke automatisert **høyfrekvente ord**
- **staver lydrett**
- **blander store og små bokstaver** i skrift
- lav **skrivehastighet**, også ved avskrift

:Dysmate
Dyslexia marker test

Dysleksi ved ulike alderstrinn

4-10.trinn

- **lav lesehastighet**
- vansker med **avkoding** av både kjente og ukjente ord
- få automatiserte ordbilder
- **lydrett staving**
- **dårlig leseflyt**, særlig ved høytlesing
- **uklar håndskrift**
- **uttaler ord feil**, særlig ved at rekkefølgen på bokstavene byttes om, trekkes fra eller legges til
- **liker ikke å lese høyt** i full klasse
- vansker med **engelsk skriftlig**

:Dysmate
Dyslexia marker test

Dysleksi ved ulike alderstrinn

elever i vgs og voksne

- **dårlig leseflyt**
- mange **skrivefeil**
- **unngår å lese og skrive**
- **lav skrivehastighet**, og med kort og enkelt språk
- vansker med **tekststruktur** og med å uttrykke seg skriftlig

:Dysmate
Dyslexia marker test

Hvordan fange opp barn i risiko for dysleksi?

Observasjon, kartlegging, utredning.

Hva skal vi se etter?

Tidlige risikomarkører

Tørre å identifisere barn i risikozonen

Effekten av tidlig innsats reduseres med inntil 50% innen 3.klasse.

Viktig å bruke det “vinduet” som er de første skoleårene.

Når en elev strever

med å “knekke lesekoden” må du sjekke:

- om eleven kan bokstavene og bokstavlydene
- om eleven kan lytte ut alle lydene i ordene som skal staves
- om eleven kan hente frem grafemene som henger sammen med lydene
- om eleven kan lydere i raskt nok tempo til at lydene kan trekkes sammen til ord ved lesing

Dette er grunnleggende ferdigheter som må være på plass før en går videre i leseopplæringen.

Bli sertifisert for Dysmate dysleksitester

dagskurs

Literate arrangerer sertifiseringskurs flere ganger per år.

Programmet for kurset:

- Oppdatering på dysleksifeltet
- Bakgrunnen for Dysmate testene
- Hva testene måler
- Prosedyrer for pålogging og administrering
- Testenes reliabilitet og validitet
- Tolkning av resultater, med vekt på sammenlikning av ulike skalerte skårer
- Mer utfyllende oppdatering på forskningsfronten innen dysleksi
- Faglige diskusjoner

nettkurs

Vårt nettbaserte sertifiseringskurs består av flere videoforelesninger og kunnskapstester.

Ved å melde deg på kurset får du tilgang til kursmaterieill i 30 dager.

Kurset tar for seg følgende emner:

- Oppdatering på dysleksifeltet
- Bakgrunnen for Dysmate testene
- Hva testene måler
- Prosedyrer for pålogging og administrering
- Testenes reliabilitet og validitet
- Tolkning av resultater, med vekt på sammenlikning av ulike skalerte skårer

Følg Dysmate

Porteller åpner og høyt om sin dysleksi, bidrar til at det blir lettere for andre å leve med det. Det betyr mye for barn og unge som går på skolen med en klump i magen og gråter fordi de ikke kan lese høyt i klassen.

Takk til alle lærere som tar lese- og skrivevansker på alvor

Strategier for selvregulering: elevene kjenner sine sterke og svake sider og evaluerer sine arbeidsmåter og tilpasser seg oppgaven og psykisk miljø. Lærerne oppfordrer elevene til å bruke de årlige resultatene med en god innstilling og en effektiv læringsstrategi for å nå målene sine. Lærerne leter etter nye måter å lære på.

En god språk- og leseplan bør inneholde: Vi vet at lese- og skrivevansker kan forebygges i stor grad. Og vi må finne det tidlig. Og det er vi ganske godt på sporet av. Du kan ha det så godt i livet som du kan, med masse støtte hjemme og gode lærere. Dysleksi har ingenting med intelligens eller generelle kognitive evner å gjøre. Det skyldes en bitte liten språklig-kognitiv vanske som kan få store konsekvenser.

Vanlige styrker blant dyslektikere: personen er ofte den som finner løsningen på et problem, tenker utenfor boksen, ser det store bildet, personen er nysgjerrig, utholdende og intuitiv, lærer visuelt, tenker raskt og har mange ideer.

Mange med dysleksi når gjennomsnittlig lesenivå dersom de får hjelp tidlig nok.

Gjennomsnittlig skårer barn med lese- og skrivevansker lavt på en rekke faktorer som har med motivasjon å gjøre. De kan ha lavere tiltro til egen mestring og tiltro til om de selv kan påvirke om de lykkes eller ikke. Elever har følt seg misforstått, eller fått høre at de er late eller dumme. Elever med lese- og skrivevansker trenger støtte som styrker dem til å kjempe og stå på. Denne støtten kan de få fra foreldre og lærere, som tror på elevens kapasitet til å klare seg i utdanningen til tross for sine vansker, slik at de utvikler seg til individer med sterk følelse av egenverd.

:Dysmate
Dyslexia marker test

forskningsbaserte tester som avdekker lese- og skrivevansker og dysleksi hos barn, ungdom og voksne

www.dysmate.no

:Dysmate
Dyslexia marker test

Dysmate Dysleksitester

2,6 k liker · 2,9 k følgere

@dysleksitest

@Dysmate Dysleksitester

www.dysmate.no/tavla

Vi har redusert prisene
Screening i stor skala blir enda mer tilgjengelig fra høsten 2023. Prisen per screeningstest er redusert fra 50 kr til 10 kr, og skoler kan oppgradere abonnementet til å inkludere ubegrenset antall tester. Testledere som allerede har abonnementet får automatisk redusert pris per test fom august 2023.

Pedagogisk støtte
Høsten 2023 tilbyr Literate pedagogisk støtte til alle sertifiserte brukere av Dysmate. Spesialpedagog Hilde Næstvik Larsen kommer til å svare på faglige spørsmål både på epost og under fagseminarer via Zoom.

Intervju med Erna Solberg
Tidligere statsminister Erna Solberg, Høyres leder og parlamentarisk leder for Høyres stortingsgruppe, forteller om litt om hvordan det er å ha dysleksi og gir noen råd.

Lindenes kommune velger Dysmate for å oppnå en dysleksivennlig oppvekst.
Dysleksivennlig oppvekst er et samarbeid mellom grunnskolen i Lindenes kommune og Mandal videregående skole. Mandal videregående skole er en dysleksivennlig skole og mottaker av omtrent 90 % av grunnskoleelevene fra Lindenes kommune. Nå har Lindenes kommune inngått en kommuneavtale på Dysmate.

:Dysmate
Dyslexia marker test